

T10 – Backstory: Het verhaal vóór het verhaal

Vier manieren om het verleden van je personages te vertellen.

Dit is onderdeel van de set praktische schrijfhulp van auteur Jurjen Biesbroek – laagdrempelig gereedschap voor beginnende schrijvers, oorspronkelijk bedoeld als zelfhulp voor zijn eigen schrijfontwikkeling.

01 Theorie: belangrijke keuzes

Backstory is, in de woorden van schrijfdocent K.M. Weiland, de context achter het echte verhaal — het verhaal vóór het verhaal, de onzichtbare geschiedenis waaruit alle beslissingen en daden van je personages voortkomen. Ernest Hemingway vergeleek een goed verhaal met een ijsberg: slechts een beperkt boven water, maar veruit het grootste deel daaronder vormt de bagage die het zichtbare deel overeind houdt en geloofwaardig maakt. Die onzichtbare massa is vrijwel altijd backstory.

Gebruik van achtergrondverhaal is een noodzaak. Je kan dit niet achterwege laten want jijzelf en ook de lezer moeten weten waarom een personage reageert of beslissingen neemt zoals hij/zij doet. En waarom gebeurtenissen in het verhaal überhaupt een probleem vormen voor deze persoon.

Wat wél een keuze is, is de hoeveelheid geschiedenis die je wil opnemen in je verhaal. En hoeveel je daarvan wil tonen je aan de lezer. Voor karaktergedreven fictie, waar deze bouwsteen vanuit gaat, is enige impliciete backstory vrijwel altijd nodig — zonder geschiedenis wordt het gedrag van personages al snel willekeurig of onverklaarbaar voor de lezer. Maar de mate waarin die geschiedenis wordt uitgewerkt en gedeeld, verschilt sterk per stijl en genre: sommige verhalen (spaarzaam, filmisch, sterk gericht op het

huidige moment) minimaliseren backstory drastisch en vertrouwen op wat de lezer uit gedrag kan afleiden; andere verhalen (psychologisch, generatie-overstijgend) leunen er juist zwaar op. De echte keuze zit dus in de dosering en de vorm.

Een nuttige gewoonte, die Weiland zelf hanteert is: voordat ze een nieuw verhaal opschrijft, schrijft ze voor zichzelf eerst de prequel — waar haar personages vandaan komen, wat hen gevormd heeft. Dat proces onthult waar het eigenlijke verhaal naartoe moet. Dit is dus in eerste instantie gereedschap voor de schrijver, niet per se materiaal voor de lezer: soms is de auteur de enige die de volledige backstory hoeft te kennen.

Voor het delen van backstory met de lezer bestaan, naast de flashback (die in een eigen bouwsteen aan bod komt), drie grote structurele technieken.

Flashback

Deze techniek kan in omvang verschillen en door heel het verhaal heen worden toegepast. Het gebruik van flashbacks verdient specifieke aandacht en wordt in een aparte bouwsteen toegelicht.

De proloog

Een apart hoofdstuk vóór het eigenlijke verhaal, dat een stuk achtergrond dramatiseert. Een proloog moet, net als elk eerste hoofdstuk, een haak zijn — momentum scheppen en de lezer nieuwsgierig maken naar de gevolgen. Het risico is dat een proloog losstaat van wat volgt, vooral wanneer hij wordt gebruikt om simpelweg alle achtergrondinformatie te dumpen in plaats van als teaser. Een overdosis aan informatie ineens is geen goed idee. Zie hiervoor ook de bouwsteen over exposition/informatie geven.

Backstory-als-verhaal

Deze techniek behandelt de geschiedenis van het personage als het hoofdverhaal zelf: het verhaal begint gewoon chronologisch bij wat anders backstory zou zijn geweest, en de lezer beleeft de gebeurtenissen in real time mee. Dit werkt sterk omdat een strikt lineair verhaal een strakke oorzaak-en-gevolgketen vasthoudt en geen pagina's hoeft in

te ruimen om de lezer apart bij te praten. Het risico is dat het verhaal te voorspelbaar of "te letterlijk" aanvoelt wanneer er onvoldoende mysterie of spanning overblijft — alles ligt immers al open en bloot vanaf het begin.

Afwisselende tijdlijnen

Hierbij vertel je de backstory als een volwaardig, apart verhaal, verweven met het hoofdverhaal in afwisselende scènes of hoofdstukken. Dit is alleen de juiste keuze wanneer de achtergrond even ingrijpend en dramatisch is als het hoofdverhaal zelf — beide tijdlijnen moeten hun eigen volledige set plotpunten hebben die samen tot een enkele conclusie komen. Een tip: als je merkt dat je scènes in de achtergrondtijdlijn vooral schrijft om het aantal scènes gelijk te trekken met de hoofdtijdlijn, is dat een teken dat de backstory niet genoeg inhoud heeft om deze zware techniek te rechtvaardigen — die verdubbelt namelijk al snel het aantal woorden in je boek.

Als je vindt dat je backstory zo belangrijk is dat hij meer dan een klein percentage van je totale verhaal nodig heeft om te tonen, is dat precies het signaal om een van deze drie zwaardere technieken te overwegen in plaats van een korte flashback of druppelsgewijze onthulling te forceren.

02 En nu naar de praktijk

Wat er misgaat — The English (Amazon, 2022)

Deze neo-westernserie volgt een rouwende Engelse vrouw, Cornelia Locke, die samenwerkt met een voormalige cavalerieverkenners op een wraakmissie tegen de vader van haar overleden zoon. De serie kiest voor een lange, onderbrekende flashback halverwege het verhaal om de cruciale achtergrond te onthullen — een flashback die een volledige aflevering beslaat, een zesde van de hele serie. De twee hoofdpersonages zijn in die flashback nauwelijks aanwezig, wat de vaart van het hoofdverhaal volledig stillegt. De onthulling zelf is indrukwekkend, maar de gekozen techniek ondermijnt de eigen kracht. Analyse achteraf laat zien dat de achtergrond van Cornelia niet essentieel genoeg was om een afwisselende tijdlijn te rechtvaardigen (die had het verhaal onnodig verdubbeld), en dat de informatie via dialoog — druppelsgewijs, terwijl de twee hoofdpersonages hun band opbouwen — veel krachtiger en efficiënter overgebracht had kunnen worden.

Gedoseerde onthulling — Donna Tartt, *De verborgen geschiedenis*

Donna Tartts roman is een sterk voorbeeld van hoe je relevante achtergrondinformatie mondjesmaat door het verhaal weeft, in plaats van hem in één keer te presenteren. De lezer leert de geschiedenis van de personages op precies het moment dat die geschiedenis het heden verklaart of compliceert — nooit eerder, nooit als losse infodump.

03 Mijn voorbeeld: hoe ik het deed als beginnend schrijver

Tijdens het nazoeken in mijn eigen boek, heb ik gevonden dat ik vooral gebruik heb gemaakt van flashbacks, maar ook in enkele gevallen een hele scène heb gebruikt om meer achtergrond te geven. Zoals de losse, gedramatiseerde scènes over Lila's jeugd en Benedicts opleiding. Deze scènes leveren achtergrond zonder dat een personage er zelf bewust op terugblijkt — dus geen flashback.

Omdat deze scènes op zichzelf staan en een proloog-achtige functie vervullen, is de vraag die voor mij overblijft of de huidige plaatsing optimaal is, of dat een van de andere technieken hierboven een scherpere keuze zou zijn geweest. Goed om dit voor een volgende keer beter in de gaten te houden.

04 Zoek je eigen voorbeeld

Blader naar de achtergrond van je hoofdpersoon voorzover dat kan. Het kan nogal versnipperd in het verhaal zijn verwerkt. Hoe belangrijk is die, in verhouding tot je hoofdverhaal — een klein percentage, of bijna net zo groot? Op basis daarvan: zou een proloog, backstory-als-verhaal, of een afwisselende tijdlijn (of voor een kleinere achtergrond, de druppeltechniek uit de volgende bouwsteen) de beste keuze zijn?

OEFENING · 15–20 MINUTEN

Geleide micro-oefening: de juiste techniek kiezen

Jouw oefening: beschrijf in een paar zinnen de belangrijkste backstory van je hoofdpersoon. Schat: hoeveel van je totale verhaal zou nodig zijn om die volledig te dramatiseren? Kies op basis daarvan welke van de vier technieken (proloog, flashback, backstory-als-verhaal, afwisselende tijdlijn) het beste past — en waarom de andere drie dat niet doen.

Controlevraag: als je voor afwisselende tijdlijnen kiest, heeft je achtergrondtijdlijn dan een eigen, volledige set plotpunten — of leun je op scènes die er vooral zijn om het aantal gelijk te trekken?

OPDRACHT · 30–45 MINUTEN

Zelfstandige toepassing: de 'The English'-toets

Jouw opdracht: zoek in je eigen manuscript een plek waar je een groot stuk achtergrond in één keer onthult (een lange flashback, een uitgebreide uitleg). Pas de vraag toe die The English fataal werd: onderbreekt dit de vaart van mijn hoofdverhaal voor langer dan het waard is? Overweeg of dezelfde informatie sneller en krachtiger via dialoog gedruppeld zou kunnen worden.

Doel: leren herkennen wanneer een grote, dramatische onthulling het beter doet als druppel dan als blok.

05 Zelfcontrole

Loop je manuscript na op de volgende vier punten.

- ☐ Weet je hoe belangrijk de achtergrond van je hoofdpersoon is, in verhouding tot het hoofdverhaal?
- ☐ Heb je bewust gekozen voor een van de vier technieken, in plaats van er toevallig in te rollen?
- ☐ Als je een proloog gebruikt: functioneert die als teaser, of als infodump?

- ☐ Als je afwisselende tijdlijnen gebruikt: heeft elke tijdlijn een eigen, volledige set plotpunten?

Dit onderdeel kun je uiteraard toepassen op elk deel van je manuscript dat je zelf onderhanden neemt.

06 Samenvatting

Belangrijkste onderwerpen

Backstory als het verhaal vóór het verhaal (Hemingways ijsbergtheorie); vier structurele technieken (proloog, flashback, backstory-als-verhaal, afwisselende tijdlijnen); de casestudy van *The English* als voorbeeld van een verkeerd gekozen techniek.

Kernpunten

Elke techniek past bij een andere verhouding tussen achtergrond en hoofdverhaal: een proloog voor een korte teaser, backstory-als-verhaal wanneer de achtergrond het hoofdverhaal wordt, afwisselende tijdlijnen alleen wanneer de achtergrond even ingrijpend is als het heden. De verkeerde techniek kiezen kan zelfs een sterk verhaal laten ontsporen, zoals *The English* laat zien — niet omdat de informatie niet waardevol was, maar omdat de vorm de vaart van het hoofdverhaal stillegde.

Conclusies en acties

Bepaal eerst hoe groot en belangrijk je backstory werkelijk is. Kies op basis daarvan bewust een van de vier technieken. Gebruik een proloog als teaser, niet als infodump. Reserveer afwisselende tijdlijnen voor backstory die net zo dramatisch is als je hoofdverhaal.

BRONVERMELDING

Podcast: *Helping Writers Become Authors*, K.M. Weiland — aflevering #621 "Prologen en flashbacks", #622 "Backstory-als-verhaal versus afwisselende tijdlijnen", "De waarde van wat niet wordt verteld" (Wordplay Podcast).

Aanvullende bron: "Het achtergrondverhaal van je personages", Schrijven Online.

Voorbeelden: *The English* (Amazon, 2022); Donna Tartt, *De verborgen geschiedenis* (1992).

Toepassing: fragmenten uit *Het Algoritme van Verraad* (Jurjen Biesbroek, 2026).